Poštnina plačana v gotovini. Posamezna številka 1.50 Din.

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo je v Mariboru, Ruška cesta 5, poštni predal 22.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo
Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22. Ljubljana VII, Zadružni dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.
Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socijalne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1.— Din. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta 1.50 D. Pri večjem številu objav popust. Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 10. Sobota 2. februarja 1929. Leto IV.

Alfa in omega gospodarsko-političnega znanja.

V brzojavu od torka smo čitali v »Slovenskem Narodu« vest, da je prišla v Beograd večja deputacija, v kateri so bili inž. Šuklje, Fröhlich in Rebek ter zastopniki gremija trgovcev in Merkurja. Poročilo imen in korporacij ne navaja.

Ti gospodje so si naložili težko breme posredovanja pri ministru za notranje stvari, da dobe v sosvetih oblastnih in občinskih komisarijatov za Ljubljano in Maribor za svoje korporacije primerno zastopstvo. Mi jim priznavamo pravico posredovanja, ker nismo teroristi in vemo, da morajo tudi oni svojo službo opravljati. Ali, če pa pomislimo, kakšno naziranje zastopajo oziroma reprezentirajo zastopane korporacije, se bomo pa že smeli vprašati, kaj pravzaprav pomeni ta ofenziva, kakšne namene ima?

Zveza industrijcev je korporacija, ki čuva nad izkoriščanjem delavstva tako dobro, da so razna podjetja v zadnjih letih podvojila in početvorila svoje glavnice in ta korporacija tudi vodi najodločnejšo borbo proti socijalnemu zavarovanju in zakonu o varstvu delavcev ter zlasti proti osemurnemu delavniku in proti zvišanju delavskih mezd.

Poročilo omenja dalje predsednika hišnih posestnikov Fröhlicha, katero društvo vodi ravno proti najsiromašnejšim slojem kampanjo za ukinitev zaščite stanovanjskih najemnikov, zaradi česar bodo ravno siromaki plačevali polovico ali tri četrtine svojih dohodkov za stanovanje.

In zveza obrtnih zadrug? Predsednik Rebek? Poročali smo že večkrat, kako se ta korporacija bori proti socijalni zakonodaji, namesto, da bi zahtevala, da se razširi zavarovanje tudi na obrtnike. Ali čaka ob bolezni ali starosti malega obrtnika kaj druzega kakor delavca? Oba čaka beraška palica. Kar poglejte v ubožnice! V ubožnicah najdete procentualno več obrtnikov, kakor delavcev, ker so delavci tako izmozgani, da že prej na cesti poginejo, preden pridejo v ubožnico, kjer sploh imajo take zavode. In vi, zastopniki malih obrtnikov, ste tako predrzni ali tako nespametni, da se borite z bogato kapitalistično buržuazijo, ki vas ravnotako davi, kakor delavce, proti socijalni zakonodaji! Vzemimo samo zavarovanje za starost in onemoglost. **To zavarovanje bi se moralo uvesti za vse državljane, ki ne žive od imovine, torej tudi za obrtnike.** Vi, tepci vam ne smem reči, pa hočete še to malenkost odpraviti in poslabšati, kar imamo, da bodo stari ljudje, obrtniki in delavci, zaradi vaše neumnosti gladu in bede še trideset let umirali po cestah v ponižanju kot berači.

Veste, neumljivo je, kako je mogoče »pametne« možgane obrtniških slojev tako upijaniti, da dero čez drn in strn v svoj lasten pogin.

Vse te korporacije so tudi solidarne v boju za podaljšanje delovnega časa, ki je ravnotako nesocijalna zahteva. Osem ur marljivega dela na dan je dovolj. Vrhutega imamo v državi veliko nezaposlenost, ki za site gospode ne pomeni nič. Ali, gospodje, nikjer ni zapisano, da boste tudi vi vedno siti. Zlasti obrtniki in drugi taki gospodje, ki je njih eksistenca odvisna od — recimo — usode, bi morali presojati tudi svoje življenje s socijalnega vidika. **Socijalno blagostanje piše in ríše zgodovino, ne teror, ne izkoriščanje, ne moritev psihičnih in fizioloških sil delovnega naroda.**

Vi tega seveda ne morete razumeti

Taki so tisti neki »pridobitni krogi«, ki skušajo ob sedanji vladavini v državi igrati veliko (politično; ne, pardon!) gospodarsko vlogo in pahniti naše socijalne razmere za štirideset let nazaj. Seveda tudi politične! To so tisti junaki, ki prihajajo sedaj na dan, da bi v tem smislu okužili javno mnenje in pridobili vladavino za svoje namene; namene, ki hočejo služiti samo velikemu kapitalu in zatirati pravice delovnega naroda.

Ustanovite cerkev kapitalističnih agentov, da boste imeli vsaj firmo; vernikov ne bo mnogo, a denarja bo na kupe.

Iz teh razlogov mi ne moremo imeti zaupanja v »pridobitne« kroge, ki v svoji socijalnopolitični nevednosti vodijo absolut. borbo za poslabšanje socijalnih razmer in za popolno brezpravnost delovnega naroda. Zdi se nam vsa ta komedija, kakor je žalosten pojav, popolnoma podoben takozvani krščanski morali, ki pravi, da je oblast od zgoraj, ti podložnik pa ji bodi pokoren, da bom jaz, tvoj učitelj — gospodar.

Prav taka je morala teh ljudi in delavstvo, mali obrtniki in mali kmetje naj sodijo sami, če ni tako. Pod krinko boja za blagostanje gospodarstva vodijo »pridobitni« krogi borbo proti tistim, ki so jim že skoraj vse vzeli, da jim vzamejo še to, kar imajo.

Pri takem položaju je potrebno, da se čuje enkrat o teh stvareh tudi druga plat zvona. Zlasti pa, da se proverijo na podlagi konkretnih dejstev lahkomišljene trditve na odgovornih mestih stoječih mož.

II.

Da preidemo takoj na polje konkretnih dejstev.

Najprej naj navedemo na podlagi računskega zaključka Osrednjega urada za zavarovanje delavcev za leto 1926 nekaj podatkov o bolniškem in nezgodnem zavarovanju v Sloveniji.

Za bolniško in nezgodno zavarovanje se je zbralo v Sloveniji leta 1926 od 79.687 članov SUZOR-a 42.9 milijona dinarjev, in sicer 35.1 milijona dinarjev za zavarovanje zoper bolezen in 7.8 milijona dinarjev za zavarovanje zoper nezgode. Na vsakega zavarovanca je prišlo pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev 530.10, pri Trgovskem bolniškem in podpornem društvu pa 691.70 Din, povprečno 538.94 Din letnega prispevka. Od tega prispevka je šlo: Za bolniško zavarovanje 441.05 Din, za nezgodno zavarovanje 97.89 Din. Od tega se je odračunalo okrog 230 Din zavarovanemu članu od plače, ostanek pa je nosil delodajalec.

Za upravne stroške bolniške panoge se je izdalo 81.44 Din od člana ali 18.47 odstotka celokupnega prispevka. Upravni stroški nezgodnega zavarovanja so 13 Din na osebo.

V obliki podpor bolnim delavcem in njih rodbinam se je vrnilo članom v bolniški panogi 36.76 odstotkov prispevka. Tudi v nezgodni panogi je bil odstotek neposrednih povračil na ponesrečene zavarovance približno enak. Ostanek se je vporabil za zdravila, zdravnike in bolnice.

Ne da bi izrekli že tu kako mnenje o primernosti upravnih stroškov, mislimo, da moramo predvsem ugotoviti:

Da vračajo zavodi za zavarovanje delavcev, ki so v sklopu SUZOR-a, bolnim in poškodovanim delavcem in njih rodbinam v denarju na področju Slovenije letno okrog 16 milijonov dinarjev. Da izdajo za zdravnike, zdravila in bolnice letno 15.5 milijona dinarjev. Da vlagajo letno trenutno nad 3 milijone dinarjev v sklad za kapitalno kritje nezgodnega zavarovanja. Da znašajo upravni stroški za bolniško zavarovanje 6.1 za nezgodno zavarovanje pa razen tega še okrog 1 milijon dinarjev, torej skupno okrog 7 milijonov dinarjev.

Bratovske skladnice, pri katerih so zavarovana v Sloveniji rudarska podjetja in težka kovinska industrija, so zbrale v Sloveniji leta 1926 od 14.400 članov: Za bolniško zavarovanje 11.2 milijona, za nezgodno zavarovanje 1.6 milijona, za starostno zavarovanje pa 7.2 milijona dinarjev. Za vsakega zavarovanca se je plačalo bratovskim skladnicam 1370 Din prispevka in sicer 770 Din za bolniško, 110 Din za nezgodno in 490 Din za starostno zavarovanje.

Bolniški prispevek je nenormalno visok, ker je plačevala bratovska skladnica v svrho gradnje nove bolnice dvojne prispevke, mora biti pa tudi sicer višji kot pri SUZOR-u, ker so zaposleni v teh obratih vajenci in ženske le v neznatnem številu.

Upravni stroški bolniškega zavarovanja so: 63 Din za zavarovanca in leto, nezgodnega 7 Din, starostnega 8 Din.

III.

V koliko vpliva socijalno zavarovanje na ceno produktov in na rentabiliteto podjetij?

Predpis davka na poslovni promet je znašal v Sloveniji leta 1925 42.1 milijona Din, predpis dajatev za nezgodno in bolniško zavarovanje pa 38 milijonov Din. Leta 1926 je bilo razmerje 37.1 : 42 milijonov Din.

Iz tega bi sledilo, da so vsi izkupički v industriji in obrti obremenjeni s socijalnimi dajatvami v povprečju z 1 odstotkom. Od tega se odbija 0.4 odstotka delavcem, 0.6 odstotka pa podjetnikom.

Konkretno je odstotek obremenitve tam, kjer se izda več za mezde in plače, večji, tam, kjer se izda zanje manj, pa manjši.

Če se zde te številke komu visoke, jih naj primerja s sledečimi številkami: V Sloveniji porabimo za živila letno okrog 2500 milijonov, za pijače okrog 800 do 900 milijonov, za obleko in obutev letno okrog 600 milijonov Din; skupno torej okrog 4 milijarde Din. Tudi od tega dajemo za nezgodno in starostno zavarovanje okrog 1 odstotek. Če računamo samo obrtno proizvodnjo, pa okrog 2 odstotka celokupne naše rudarske, obrtne in industrijske produkcije. To izgleda mnogo. Je pa malo, če pomislimo, da imamo nad 60 let starega prebivalstva nad 18%, za kojega najnujnejšo prehrano moramo tako ali tako skrbeti. Je malo, če pomislimo, da gre za osiguranje 80.000 ljudi.

Ali naše narodno gospodarstvo pri teh številkah res ne more najti kritja za hrano in zdravila tistim, ki so bolni? Ali bi se res ne moglo najti kritja za hrano onemoglih?

Če bi primerjali obremenitev našega narodnega gospodarstva z obremenitvijo narodnega gospodarstva v drugih državah, bi se izpopolnili dokazi, da je ta obremenitev sorazmeroma nizka.

(Konec prihodnjič.)

Naše socialno zavarovanje in gospodarska kriza.

I.

Zadnji čas se pogosto trdi, da je postalo socijalno zavarovanje neznosno breme za delodajalce, ne da bi prinašalo delojemalcem prave koristi.

Celo zelo vplivne osebe se izražajo često v podobnem smislu. Tako je napisal v od Ministrstva za šume in rude izdani, z bogatim statističnim gradivom opremljeni, poloficijelni publikaciji »Prilog proučavanja izvoza i uvoza šumskih produkata u Kraljevini S. H. S. za god. 1919—1925« inšpektor ministrstva za šume in rude ter honorarni profesor beograjske univerze, g. Milan Marinković, na str. LXII. in LXVI. te-le besede:

»Uz državne poreze tereti šumsku proizvodnju u prvom redu visoka prinosna tarifa za osiguranje radnika u slučaju nesreće i bolesti. Ovi prinosi dostižu kod nekih poduzeća i 30 Din po 1 m³ prema 0.20 Din pre rata.«

In na drugi strani zopet:

»Proizvodni troškovi zauzimlju sve nepovoljniji razmer usled povećanja izvesnih troškova, naročito usled porasta fiskalnih opterećenja i prinosa za bolesničke blagajne.«

Vplivni politiki so branili in zastopali v Narodni skupščini ob priliki debate o Borzah dela približno iste misli ter se je celo trdilo, da se izda pri naših socijalnih zavodih 84 odstotkov nabranih prispevkov za upravne stroške.

Vprašanje obrtnikov.

Klerikalni »Jugoslovanski Obrtnik« je načel vprašanje o racijonalizaciji v obrtu. V svoji razpravi trdi, da so bila prorokovanja »Komunističnega manifesta« (1815) in »Erfurtskega socijalnodemokratskega programa« popolnoma napačna. To svojo trditev podpira s tem, da se v Nemčiji, Franciji in drugih državah mala obrt ni samo obdržala, ampak da najde vedno nove možnosti razvoja in prospevanja. Celo v Ameriki, pravi člankar, se nudijo obrtu nove možnosti za udejstvovanje.

Tako trdi člankar, ki nedvomno ni obrtnik in najbrže tudi ne poznavalec obrtnih razmer in gospodarskega procesa, ali pa le hoče dati obrtništvu omamljivo injekcijo tolažbe.

Razmere v obrtniških krogih so povprečno slabe že danes, ko je industrijalizem šele v razvoju. Te razmere so morda za posameznike včasih ugodnejše, v splošnem pa so slabe. Le vprašajte obrtnike! Razen nekaj več osebne svobode nimajo danes obrtniki ničesar. Njihovi zaslužki so često slabši nego delavčevi v tovarni. Kar je pa najbolj značilno za obrtni stan, je to, da na stare dni, če jih dočakajo, nimajo prav ničesar, kakor delavec, s čemer bi si utolažil glad. Le oglejte si onemogle obrtnike, ki so bili morda v mlajših letih ošabni in so gledali »od vrha« na svoje delavce, pa boste videli, da jih zadene v 90 odstotkih tista usoda, kakor delavca.

Veliko število obrtnikov, za katere se najde v današnjih razmerah še vedno eksistenca, ne dokazuje, da komunistični manifest ni imel prav. Ali ima komunistični manifest prav ali ne, dokazujejo mnogo bolj socijalne razmere, v katerih se nahaja malo obrtništvo, in socijalna nesigurnost malih obrtnikov.

Socijalna sigurnost malih obrtnikov je sporedno z naraščanjem kapitalizma in industrijalizacije vsak dan manjša, zato postaja obrtništvo postransko udejstvovanje, ki je vedno slabše plačano in manj zmožno za konkurenco na trgu, ali pa mora do uničenje izrabljati svoje duhovne in fizične sile, če se hoče ohraniti.

Mala obrt kot privesek velekapitala in njegove politike, kakor je danes, nima bodočnosti. Njega usoda je stradanje in umiranje, če bo hodilo to pot.

Mala obrt, če bi hotela živeti in preiti polagoma v boljšo bodočnost, bi se morala postaviti na lastne noge; emancipirati bi se morala najprej od kapitalistične družbe in snovati produktivno zadružništvo v zvezi s konzumnimi društvi in drugimi delavskimi gospodarskimi organizacijami. To je edina pot, ki bi vedla iz sedanjega slabega individualnega v boljše kolektivno gospodarstvo.

Značilno za obrtnike, kako malo razumejo svoj socijalni položaj, je tudi to, da se vedno bore v vrstah velikih kapitalistov proti vsem socijalnim ustanovam, čeprav bi jih sami ravno tako potrebovali kakor delavci. Na račun delavcev bi radi obogateli in konkurirali z industrijo, ki jih naravnim zakonom izmozgava z delavci in konzumenti vred.

Naši obrtniški krogi vobče ne poznajo gospodarskih in socijalnopolitičnih razvojnih zakonov, zato vodijo otročjo politiko, ki jim jo diktirajo kapitalisti.

Tega nismo povedali, da bi obrtnike izpreobrnili, ker so zakrknjeni. Ali konstatirati smo morali dejstvo, ki znači, kako silno mnogo dela bo še treba, da obrtniki spoznajo, da so samo delavci in mnogokrat še slabše situirani kakor tovarniški delavci.

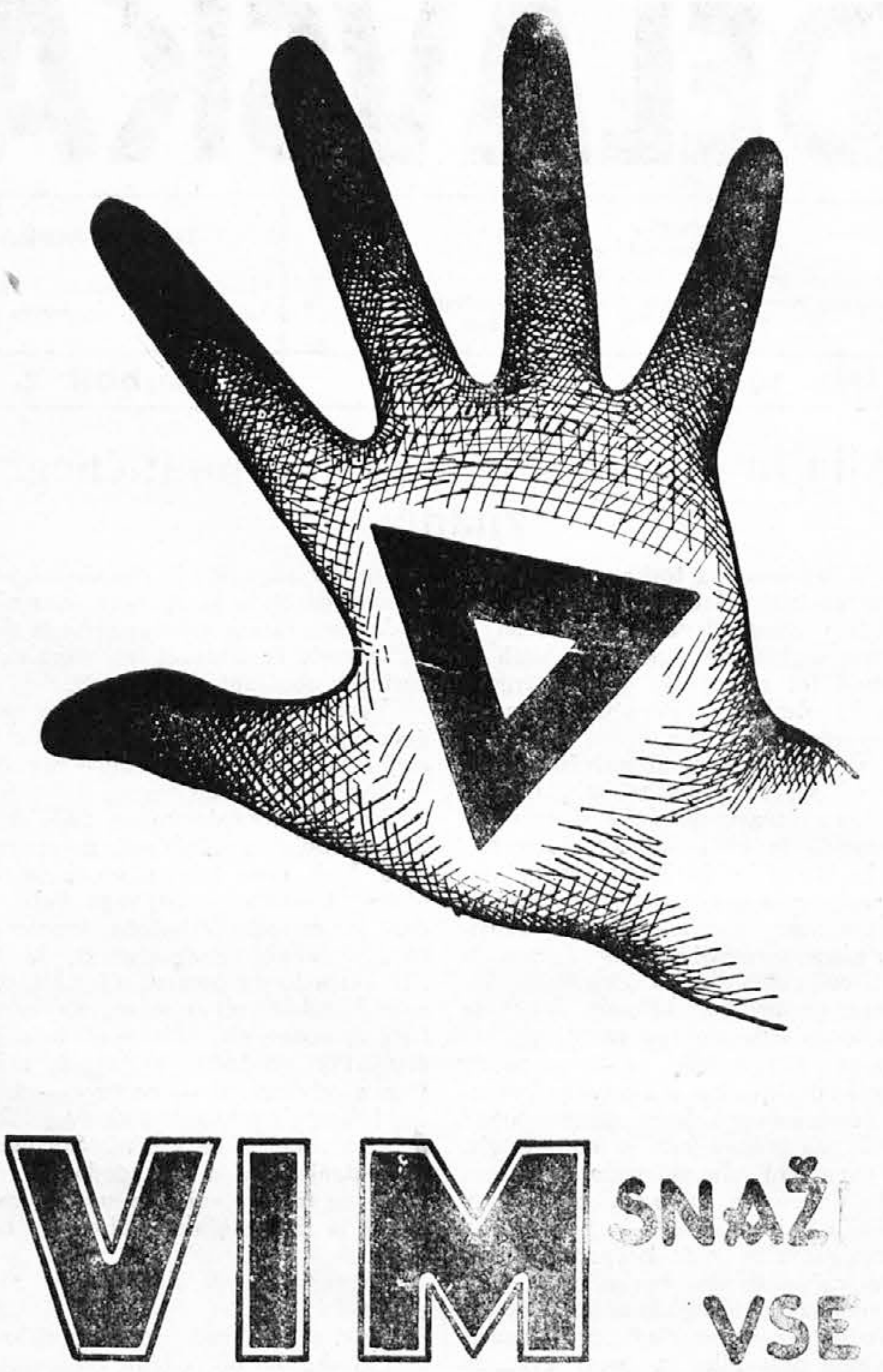

Pa povejmo še mi svoje.

Dnevno čitamo v meščanskih časopisih, kako se takozvani »Gospodarski krogi« trudijo dokazati na merodajnem mestu, v kako težkem položaju se nahaja naša industrija. Na vse načine se trudijo, da bi med drugim dokazali, da so **socialna bremena**, ki jim jih nalaga obstoječa socialnozaščitna zakonodaja delavstva, previsoka za naše gospodarske razmere. Sploh stoje ti »Gospodarski krogi« na stališču odprave 8 urnika in poslabšanju socialnega zavarovanja v splošnem.

Ker vemo, da so med temi »Gospodarskimi krogi« tudi zastopniki rudarske in plavžarske industrije Slovenije, predvsem Trboveljska družba, hočemo na podlagi poročila Glavne Bratovske skladnice za Slovenijo za leto 1927, s številkami dokazati, kaj je glavni vzrok teh visokih socialnih bremen in tudi kdo je krivec temu?

Glavna Bratovska skladnica je v tem letu imela 15.537 članov s 25.240 svojci. Od teh se jih je smrtno ponesrečilo 22, ponesrečenih je bilo 2167, ki so v svojem bolovanju izgubili 27.773 šihtov, kar znači izgubo na zaslužku — povprečno po 35 Din dnevno — 972.055 Din. Za te ponesrečence pa se je izplačalo 131.939 dinarjev. Na ostalih boleznih pa je izgubilo to delavstvo 116.649 dni, kar pomeni izgubo na zaslužku 4,082.715 dinarjev, ali obremenitev bolniške blagajne na hranarini 3,712.637 Din, na zdravniških in bolniških stroških 1,903.637 Din, na zdravilih in drugih pripomočkih 1,559.150 Din, na oskrbi v bolnici in prevozu bolnikov 1,177.376 Din. Skupni izdatki bolniške blagajne znašajo 8,352.658 Din.

Če vzamemo, da imajo Trbovlje 3876 članov, pa je od teh bilo bolnih 2918, znači to 75% vseh. V svinčenih rudnikih v Mežici je pa v tem oziru še slabše: od 1488 članov je bilo bolnih 2044. To se pravi, da je povprečje nad 100%. Od vseh 15.537 članov je bilo bolnih 16.156. Družinskih članov je od 25.240 bolovalo 19.360. Upokojenih je bilo 215 in umrlo je 134 članov ter 360 družinskih članov.

Te številke dovolj jasno povedo, da tvori rudarsko in plavžarsko delavstvo Slovenije samo eno veliko bolno množico, v katero se zajeda kal bolezni čimdalje hujše, in v tem se tudi izraža visoka socialna humanost teh »Gospodarskih krogov« napram svojemu delavstvu. Vpoštev pa se mora vzeti še dejstvo, da danes rudarski delavec pod težo gospodarskih razmer nikdar ne vzame prej bolniškega lista, kakor kadar že nič več ne more in da vzame zdravstveno spričevalo vedno prej, preden popolnoma ozdravi. Zdravniki zmajujejo z glavo, češ, kaj vam hočem dati, tuberkulozni, nadušljivi, slabo prehranjeni ste. To so oni člani, ki stoje v aktivni službi, torej v najboljši življenski dobi. Ali kakšne so njihove žene, otroci? Vprašajte zdravnike in učitelje; vse nezdravo vsled pomanjkanja. No in k temu pridejo še tisoči staroupokojencev, vdov in sirot, ki so vse svoje življenje darovali tem »Gospodarskim krogom«, a danes za plačilo nimajo grižljaja kruha in še manj pa kaj obleči. Te »Gospodarske kroge« bi bilo dobro postaviti na občine v ubožne odseke, da bi imeli tam priliko videti zločin svojega pohlepa.

In ti gospodje, ki so napravili s svojo brezobzirno gonjo za dobičkom iz teh najboljših državljanov-delavcev same »kriplne« in bolnike, ki so njihovim ženam in otrokom zasadili kal bolezni v njihovo mlado telo, ki tirajo tisoče in tisoče najboljših delavcev vsled nesreč in predčasne fizične izčrpanosti v prerani grob, ti hočejo razbremeniti svoj dobiček do zadnje pare od socialnih bremen?

Človeku zastane kri v žilah, ko vidi dnevno ta zločin na delavskem razredu, ki ga hočejo ti brezvestneži še poslabšati. Ne! To se ne sme zgoditi! Zakaj, prvi pogoj je in mora biti, da morajo tisti, ki žrtvujejo delo svojih rok za druge, imeti tudi sami toliko pravice, da se z njimi postopa kot z ljudmi, ne pa še slabše kot z živino.

To smo hoteli povedati merodajnim krogom, da uvidijo, da ni kriva prevelika liberalnost socialno-zaščitne zakonodaje težkega položaja v industriji, temveč zgolj požrešnost in objestnost teh »Gospodarskih krogov« in da ne nasedejo pobožnim željam teh, da se vzpostavi splošna državna hiralnica delavstva, temveč, da se nasprotno stori vse, da se delovnemu človeku omogoči za njegovo delo tudi človeka dostojno življenje, kar edino bo storilo zdravo in zadovoljno delovno moč. To bo pravo ozdravljenje gospodarskih razmer v splošnem, ne pa odprava socialne zaščite!

Širite naš list!

LEO SILA:

Človek mrtvaških lobanj.

Kronika raztrganih duš. 84

Ne iščem več Boga, ker čutim, da je. Hočem ga samo odkriti pred samim seboj. Spoznati ga hočem in razumeti, ne samo čutiti.

•

Oče mi je dal samokres. Pa ga nič več ne nosim. Vrnil sem mu ga na tihem. Zakaj potrebuje človek samokres? Kdo mi bo storil kaj žalega? Moja vest je čista in verujem, če bi me tudi kdo kje na kaki samotni poti napadel, ne storil bi mi nič žalega takoj, ko bi izmenjala par besedi. Samo za stare Jude je veljalo načelo: oko za oko, zob za zob. Kristus pa je rekel: »Če te kdo udari v levo lice, ponudi mu še desno . . .« Zato se je dal križati, da tako da meso in kri svojim besedam. In Faust je dejal: »V začetku je bilo dejanje« — po delih, ne po besedah bomo sojeni.

•

Franček je danes odpotoval. Rekel je, da je sedaj tako svež in srečen. Ti dnevi v teh goricah! Kakor, da se je prerodil!

Danes je bila sobota. Oče je prišel v vinograd in sem moral za nedeljo z njim domov. Ker sem bil v goricah, ko je prišel pismonoša, je izročil mojo pošto njemu. Do večera nisem tega vedel. Pisala mi je Sonja in oče je pismo odprl. Pa mi ni povedal tega v obraz. Povedal je materi, ki me je poklicala na odgovor. Ne zavedam se nobene krivde, če tudi mi je mati po očetu očitala, da mi samo dekleta roje po glavi. Če bi rekli to pred enim letom, bi bilo res. Danes ni več. Zagovarjal se nisem. Zjezil sem se samo nad očetovo neodkritosrčnostjo, ker mi je izročil pismo šele zvečer in brez vsake pripombe. Na zavitku sem opazil, da je pismo odprl in znova zalepil. Tega mu ne odpustim. Odpreti pismo in nato tega niti povedati . . .

Sicer še to ni vse. Očital mi je, da preveč občujem z viničarji, da nimajo nobenega rešpekta pred menoj, da ne snem z njimi skupaj jesti, ker sem njegov sin in ne kak viničarski potepenec. Dobro se zavedam: najina pota gredo narazen. Njemu je vse denar, blagostanje in zemeljske dobrine. V skrbeh je radi mojega koščenega obraza in radi mojega zdravja. Kar pa je v meni, ne vidi in ne bo videl nikoli.

•

Dva meseca je služil pri nas kravar Marko. Star, obubožan žalar iz Prekmurja. Svojo malo posest je zaupal nekemu lumpu, ki ga je najprej opeharil, na koncu mu zažgal še bajto. Tako sta morala z ženo na stara leta po cesti za kruhom. Dober človek je in veliko zna pripovedovati. Kolne sicer včasih, vendar vem, da je pobožen in da vsak večer prosi Boga odpuščanja storjenih grehov.

Danes ga je oče odpustil, ker je preslab in ne more več opravljati vseh poslov. Starec se je zjokal, toda oče ni slišal ničesar. Moral je pospraviti svoje reči in iti. Le jaz sem mu pomagal. Mati mu je stisnila pod pazduho pol pogače. Jaz sem bil zadnji, ki je govoril ž njim, predno se je odpravil. Starček je jokal. »Kam naj grem na stara leta? Nihče me ne mara več. Doma nimam. Na cesti bom poginil . . .« In debele solze so se zlile po razoranem licu. Stisnil sem mu bankovec, ko sva si dala roke.

»Hvala vam lepa, gospod, oni so tako dobri. Vso pot bom mislil na njih, da bodo srečno življenje živeli . . .«

Tako sva se ločila. Še dolgo sem zrl za njim, kako je s težkimi čevlji prašil po cesti in si brisal solze . . . Takrat sem v mislih klel svojega očeta. So trenutki, ko ne morem odpuščati, ko bi rad udaril. Ali ni tudi Kristus udaril takrat, ko je izgnal trgovce in oderuhe iz cerkve?

•

Dolgo sem se moral boriti za svoj povratek v vinograd. Oče me ni hotel več pustiti, toda ostal sem odločen in kljub ostri besedi, ko mi je očital, koliko skrbi mu delam, sem vendar zmagal. Kratkomalo z dobro besedo sem premagal njegovo trdo. Prosil sem ga in ni si upal več ugovarjati. Tako sem zopet v goricah in diham svobodno sam v zidanici.

Kaplana Kranjca so že zaprli . . .

•

Včeraj popoldne sem obiskal slikarja. Potrt je. Mlada Karla je obupala nad njim. Razšla sta se, predno sta si sploh kaj povedala. Obupan se je vrgel v objem Ančke. Ančka je mlado, živo dekle, o katerem govorijo same slabe reči. Tudi jaz sem nekoč mislil tako kot drugi. Toda danes ne vidim pred ljudmi nobenega greha na njej. Bogu bo odgovarjala sama. Pri njem je bila in videl sem, da mu je zadnja tolažnica pred smrtjo, ki ga bo kmalu vzela. Začel je strastno kaditi. Vojska ga je uničila popolnoma. Talent je bil, o tem ni dvoma. Ravnokar je izgotovil gosli, ki jih je napravil lastnoročno. Zaigral nam je. Mehko . . . otožno zvenijo . . .

Z Ančko sva se domov grede pajdašila. Srečal naju je oče. In zopet sem slišal pridigo. Kako morem hoditi s tako žensko! Pod častjo mu je, da bi sin šel z Ančko, ki je po mnenju vseh njih vlačuga, zavrženo človeško dete, ki ne zasluži, da bi se kdo spoštljivo ozrl nanjo . . .

O, ljudje!

Če še ni ničesar dobrega storila, pa dela vsaj sedaj dobro. Na smrt obsojenemu jetičniku lajša bližajočo se smrt. Njemu ne prodaja svojega telesa, njemu ga žrtvuje . . . kdor je brez greha naj vrže kamen nanjo . . .

Včeraj se mi je zdel slikar precej boljši.

•

Zadnje dni živim v vinogradu. Danes je velika družba tu. Nadučitelj je dajal likof svojega vinotoča. Tudi moj oče je bil tukaj, profesor Kaučič (ki me je takrat spremljal na sokolsko veselico v Brezje. Binica in komisar . . . O, kje so tisti trenutki! . . . Grozno! Binica že trohni v grobu . . .), mladi učitelj Korošec, bivši moj sošolec, ženske in drugi.

Čutil sem, da stojim izven družbe. Profesor Kaučič se je norčeval iz mene, kako moram biti v vinogradu abstinent. Pri tako dobri kapljici . . . Zato me je imenoval — osla. Najlepša hvala, gospod profesor, ampak jaz ostanem kljub temu še v naprej — abstinent. Oče se je obnašal povsem rezervirano do mene. Učitelj Korošec se je hitro napil in začeli so politizirati. Radića so zmerjali za največjo barabo, ki bi ga bilo treba obesiti na prvo drevo. Tudi s Pašićem niso zadovoljni, samo z vinom . . . Peli in trkali so na jugoslovanstvo, jaz pa sem sedel, kakor da ne slišim ničesar. Tudi na uničenje slovenskega jezika je prišel pogovor. Pred letom še sam nisem imel jasnega mnenja o tem. Sedaj sem odločno nastopil proti in citiral Cankarja, ki je imenoval Vraza — renegata. Beseda je dala besedo. Glavno sta imela učitelj in profesor (kako ju preziram . . .) Končno je prišlo do izbruha. Gospod učitelj, bivši moj kolega (sicer je starejši), se je povzpel do krilatice, da sem komunist.

Župnik Martin Erhatič laže...

Zadnjič smo v »Delavski Politiki« dokazali, kako se je časopis mariborskih župnij, tednik »Nedelja«, ki ga vodita duhovnika in profesorja bogoslovja gg. Pavel Živortnik in dr. Jehart, grdo lagal za župnika Erhatiča glede njegovih pogrebnih računov. Duhovniška »Nedelja« je morala naše očitke laži molče pogoltniti. Niti kihnila ni več o pogrebnih računih župnika Erhatiča, čeprav se je poprej širokoustila, da nalašč zavijamo resnico, samo da bi blatili duhovnika.

Šele ta teden pa se je končno oglasil tudi župnik Martin Erhatič od Sv. Jakoba v Slov. gor. sam. Dolgo je potreboval, preden je prišel k sapi in napisal v »Slovencu«, glasilu bivše SLS z dne 30. jan. 1929 pod naslovom »Pri Sv. Jakobu v Slov. goricah« kar celi članek o pogrebnem računu Franca Schrei-a. V tem članku, ki ga je župnik Martin Erhatič podpisal s polnim imenom, pa se je župnik Erhatič še bolj globoko zakopal, kakor smo ga mi doslej naslikali. Tako gosto se je župnik Erhatič s tem člankom v »Slovencu« brez potrebe sam zamrežil, da se po našem mnenju sploh ne bo mogel več izmotati. Mi namreč župniku Martinu Erhatiču z ozirom na ta članek ob zavesti ostrosti tiskovnega zakona javno očitamo, da se je v tem članku z l a g a l, očitamo mu, da je vedoma l a g a l in pozivamo župnika Erhatiča, da nas radi tega očitka laži toži in na ta način opere svojo duhovniško čast, ko ve, da je laganje ne samo nečastno, ampak tudi greh po katoliški veri, posebno pa še za katoliškega župnika.

Prepričani smo, da bodo te naše vrstice prišle tudi do ušes Erhatičevih predpostavljenih, do škofijskega ordinarijata in da bo vsaj ta pozval župnika Erhatiča, da nas toži, ako bi sam ne hotel. To bo prav zanimiva tiskovna pravda po novem tiskovnem zakonu v Mariboru.

Jeseniški „Svobodaši“ v zaporu.

Na Jesenicah so člani naše kulturne organizacije »Svobode« telovadili, kakor telovadijo že leta in leta in kakor se telovadi po vsem svetu. Pa je jeseniška oblast aretirala 10 telovadcev, češ, da so telovadili, in sicer telovadili, kakor se povsod telovadi, ob zvokih godbe, ki je spremljala kretnje in gibe, kakor telovadne vaje to predpisujejo. Kako razumeti ta ukrep? Pravijo menda, da se je svirala pri tem Internacijonala. Kaj pa to. Internacijonala je delavska himna, na to himno se predvajajo tudi telovadne vaje. Od kedaj je »Internacijonala«, ta najstarejša svetovna delavska himna, prepovedana? Ni prepovedana. Zato ne moremo razumeti, zakaj so te naše sodruge zaprli? Če ni telovadenje dovoljeno, naj se pove. Kakor je vlada razglasila, pa je kulturno delo in delovanje telovadnih društev dovoljeno, zato smo uverjeni, da gre v tem slučaju le za nesporazum, in da bodo ti naši sodrugi takoj izpuščeni.

Dnevne novice.

Zahvala in sodružni pozdrav

vsem, ki so se me spominjali v »Delav. Politiki«, brzojavno, pismeno ali osebno s svojimi pozdravi in čestitkami ob šestdesetletnici mojega rojstnega dne. Hvaležno sem sprejel presenečen Vaše čestitke in pozdrave v zavesti, da hočete s tem dokumentirati, kako iskreno srčna zadeva Vam je socijalistični pokret. Ne zaslužim tolike Vaše pozornosti. Ali ob tej priliki mi dovolite, da izrazim eno željo: Sodrugi in sodružice smo. Skupne interese imamo kot somišljeniki, zato ostani iskrenost med nami, preko vseh blodenj, preko tujih vplivov. V sodružni slogi in neomahljivem prijateljstvu bo delavski razred izvojeval zmage. V sodružni slogi se učimo tudi v bodoče spoznati socijalizem; učimo se proletarskega dela.

Danes nimamo stranke; pride pa čas, ko jo bodemo zopet imeli. To je organizacija duha, organizacija svetovnega problema.

V tem zmislu izrekam svojo najiskrenejšo zahvalo za čestitke.

V Ljubljani, 30. januarja 1929.

Ivan Mlinar, s. r.

Nova ustava za Jugoslavijo bo, kakor meni časnikar J. Sauerwein, ki je bil nedavno v avdijencah v Beogradu, določala nekake pokrajinske zbore za Staro Srbijo, Hrvaško in Slovenijo s splošno volilno pravico. V narodno skupščino pa bodo volili poslance pokrajinski zbori. S takim načinom volitev bi bil delavski razred za daljšo dobo izključen iz narodne skupščine.

Znani ljubljanski deputaciji pridobitnih »krogov« se je v Beogradu povedalo, da bo novi občinski volilni red (v prvi vrsti menda za večja mesta) zasigural tem krogom nekaj privilegijev, to je, da bodo prišli v občinske uprave kot zastopniki »pridobitni« krogi. — Torej ne bo več splošne in enake volilne pravice po zaslugi teh krogov.

Bela vrana. V »kulturni« Sloveniji se vsa industrij. in obrtniška buržuazija bori proti delavsko-varstveni zakonodaji. Kakor hijene na mrhovino, tako se preži od vseh strani na delavske ustanove in zaščito delavstva. Ravno ob tem času je pa prinesel beograjski meščanski list »Vreme« članek Slavka Kosića, ki se zavzema za uvedbo socijalnega skrbstva za kmetiško delavstvo. Člankar sicer ne gre tako daleč, da bi mu lahko pritrdili v polnem obsegu. Ali članek dokazuje, da srbska buržuazija bolj upošteva socijalni moment, kakor pa naša, ki ga samo preklinja po vseh svojih konventiklih, dočim se kaže v javnosti kot rešiteljica — gospodarstva. Naša buržuazija nima nikakršnih problemov, zato pa mora pobijati, kar je dobrega, ker bi drugače ne imela dela.

Uveljavljen bo novi kazenski zakon za celo državo. Novi zakon pušča sodnikom precej svobode. Največja njegova prednost je, da priznava zlasti za nedoletne obtožence pogojne kazni, to je, ukor, določen rok, v katerem obsojenec ne sme kršiti zakona, če ne, kazen izvrši; dalje nadzorstvo, vzgojno in eventualno zdravniško oskrbo, če je potrebno. Izide še poseben zakon glede izvrševanja zakona, o katerem pa ne vemo, kakšen bo. Tedaj stopi tudi novi kazenski zakon v veljavo.

Anketa o delovnem času. Minister socijalne politike, dr. Drinković, je poslal raznim pridobitnim organizacijam, trgovskim zbornicam ter prizadetim ministrstvom povabilo na anketo, ki se bo vršila v Zagrebu pri Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev glede odpiranja in zapiranja trgovskih in delovnih prostorov ter zaposlitve pomožnega osobja. Na anketo so povabljene tudi delavske zbornice. Vršila se bo anketa 21. februarja 1929. Tozadevne vloge se morejo vložiti tudi pismeno na ministra pred anketo, toda najkasneje do 5. februarja 1929. Strokovne organizacije naj svoje zahteve urede, kolikor so prizadete, z delavsko zbornico, ker je ta povabljena na anketo. — Ta anketa dokazuje, da podjetniški petelinčki povsod rujejo, samo, da bi delavsko varstvo poslabšali. Če bi se za druge stvari bolj brigali, bi jim s tem ne bilo treba delati zase reklame.

Jugoslavija je sklenila s Francijo trgovinsko pogodbo. Prijateljski dogovor z Italijo, ki je potekel dne 27. januarja, se pa kratkim potom podaljša.

Italijanski tisk je prenehal z borbo proti Jugoslaviji. Nekateri mislijo, da je to miroljubnost zaradi podaljšanja konvencij. Nam se pa zdi, da je Italija v zagati in ne ve, kaj bi rekla k političnemu položaju v državi.

Kelloggov mirovni pakt je jugoslovanski kralj podpisal v nedeljo, dne 27. januarja 1929.

Polovična vožnja za občni zbor Konzumnega društva za Slovenijo. Za redni letni občni zbor Konzumnega društva za Slovenijo, ki se bo vršil dne 24. in 25. marca tl. v Ljubljani, je Generalna direkcija držav. železnic v Beogradu dovolila na podlagi svojega odloka G. D. Br. 2689 z dne 22. jan. 1929 polovično vozno karto na vseh progah državnih železnic, izvzemši SOE, v času od 22. do 27. marca 1927. Dovoljenje velja na podlagi potrdila, da je dotični prisostvoval občnemu zboru. Oni delegati in gosti, ki se bodo poslužili te ugodnosti, naj si nabavijo na izhodni postaji celo vozno karto, na katero naj zahtevajo pri izhodni postaji moker postajni žig. Te vozne karte **naj ne oddajo,** ker velja pri povratku za povratno vozno karto na podlagi potrdila, ki ga bodo prejeli na občnem zboru v Ljubljani. — Konzumno društvo za Slovenijo.

Vsem absolventom strojne in elektrotehnične delovodske šole ter tem enakih šol. Dne 6. januarja se je vršil II. redni občni zbor Organizacije praktičnih elektro- in strojnih tehnikov in je bil izvoljen sledeči odbor: Predsednik Varšek Anton, podpredsednik Ameršek Franc, blagajnik Klobučar Josip, tajnik Mihelčič Ivan ml., zapisnikar Šimenc Josip, ter odborniki: Novak Alojzij, Vernig Rajko, Pogačnik Ivan in Narobe Franc. Knjižničar je namestnik Zavadlav Emil. Absolventi strojne in elektrotehnične delovodske šole se opozarjajo, da prejmejo v tekočem mesecu širšo okrožnico. Odbor.

Brazilija na letošnjem velesejmu v Ljubljani. Braziljski konzulat v Beogradu je z upravo Velesejma v Ljubljani obvezno sklenil udeležbo večje skupine braziljskih tvrdk kot razstavljalec na letošnjem velesejmu od 30. maja do 9. junija. Skupina bo razstavila v posebnem paviljonu.

Prve obč. volitve v Avstriji, pri katerih so »Heimwehrovci« nastopili in — pogoreli. V Pottendorfu pri Wiener-Neustadtu so se v nedeljo 24. jan. vršile občinske volitve, ki so značilne v toliko, ker so meščanske stranke šle v volilni boj s kandidatno listo samih »Heimwehrovcev« (meščanska garda), ki pa je bila pošteno tepena. Stari občinski odbor je sestojal iz 11 socijaldemokratov in 7 iz takozvane »Wirtschaftspartei«, največ klerikalcev. Socijalisti so hoteli, da bi se gradilo novo moderno šolsko poslopje, temu pa se je meščanska stranka uprla in v protest odložila mandate. Pri sedanjih volitvah pa je mislila pobijati socijaliste s »Heimwehrovci«, toda pobila je samo sebe, ker so socijalisti dobili 1200 glasov — za 150 več — in 13 mandatov, torej dva več. »Wirtschaftspartei« pa je prejela 638 in 6 mandatov. 99 glasov in 1 mandat so prejeli komunisti.

Angleški volilni boj pričenja. Sir Herbert Samuel, eden izmed vodij liberalne stranke, izjavlja, da se je Lloyd George in ostali liberalni voditelji zavezali, da v nobenem slučaju ne bodo delavski stranki pomagali na vlado. Isti Herbert Samuel je pozneje svojo izjavo še ponovil rekoč: Liberalna stranka noče tega, kar je leta 1924 storila, namreč pomagati socijalistični vladi do moči in jo pri moči vzdrževati. Ramsay Macdonald pa je izjavil v nekem intervuju, da se je Samuel samo zato tako izrazil, da bi pridobil nekoliko sedežev; toda ni vprašanje, kaj pravijo liberalni voditelji, marveč kaj nameravajo liberalni volilci storiti.

Na Španskem so se vojaški krogi naveličali diktature Primo de Rivere. En polk v Cividad Real se je uprl. Poročil seveda ni.

Afganistanska revolucija se nadaljuje. Pojavil se je že tretji kandidat (bivši poslanik v Londonu) za kraljevi prestol. Tudi odstavljeni kralj, reformator Amanulah, je pričel zopet borbo za vrnitev na prestol ter je verjetno, ker je pridobil del plemstva zase, da se mu posreči premagati upornike. Amanulaha podpira tudi Rusija.

Trocki v Moskvi. Sovjetska vlada je baje dala prepeljati Trockega v Moskvo. Delavci, ki so pozdravljali njegov povratek po shodih, so bili izključeni iz stranke. Tako pripovedujejo časniška poročila. Sedaj smo radovedni, kaj bo Trocki povedal in kdaj.

Trocki bo izgnan. »Die rote Fahne« izve, da bo Trocki v kratkem izgnan iz Sovjetske unije. Kakor zatrjuje list, si bo zamogel Trocki svobodno izvoliti kraj bivanja izven ozemlja Sovjet. republike. Njegov izgon se smatra kot nujna potreba revolucijonarne samoobrambe. — Da se bo mogel Trocki izven ruske države prosto gibati, ta je pa malo originalna!

VI. maškerada »Svobode«. V Narodnem domu se vrši, dne 9. febr., VI. velika maškerada »Svobode« v krasno dekoriranih gornjih prostorih. Za maškeradno konkurenco so razpisana krasna darila. Toči se prvovrstno vino.

Maribor.

Pustna veselica vseh sekcij »Svobode« se vrši v soboto, dne 9. februarja v »Ljudskem domu«. Maske dobrodošle! Začetek ob 8. uri zvečer. Sodrugi, sodružice! Posečajte lastne delavske prireditve.

Šoferji mesta Maribor priredijo v nedeljo, dne 3. februarja, v Gambrinovi dvorani

I. ŠOFERSKO VESELICO.

Začetek ob 8. uri zvečer, konec ob 3. uri zjutraj. Prireditev se vrši brez vstopnine, hvaležno pa se sprejemajo prostovoljni prispevki, od katerih je čisti dobiček namenjen v dobrodelne svrhe. Svira priljubljeni domači orkester. K številni udeležbi vabi odbor.

Vsi v Kamnico! Prostovoljna požarna bramba v Kamnici priredi v soboto, dne 2. februarja, v gostilni gospe Jožice Slokran **predpustni venček** z ravnovrstnimi zabavami kakor plesom, šaljivo pošto, boj s konfeti; priproste maske dobrodošle. Vstopnina 3 Din. Začetek ob 3. uri pop. Za obilen obisk prosi — društveno vodstvo.

Celje.

Redni občni zbor »Svobode« se vrši v nedeljo 3. tm. ob 10. uri dop. za podružnico Celje v »Svobodinih« lokalih v »Delavski zbornici«. Vsi prijatelji »Svobode« so vabljeni.

Krajevna organizacija SSJ, okolica Celje, je bila v pondeljek uradno razpuščena. Policijska uradnika sta nastopila zelo taktno in nista imela mnogo opravka, ker organizacija ni imela lokalov in je imela v blagajni le 3.50 Din. Vsi spisi so bili v navzočnosti s. Böhma zapečateni.

Studenci pri Mariboru.

Dram. odsek »Svobode« v Studencih priredi v nedeljo, dne 3. febr. 1929, znano veseloigro **»Unverhofft«**. Salve smeha. Začetek ob 7. uri zvečer. Cene 6, 4 in 3 Din. Za obilni poset se priporoča odbor.

Črna.

Podruž. »Svobode« vprizori na Svečnico, dne 2. febr., popoldan igro »Vdova Rošlinka«, komedija v 3. dejanjih, v dvorani gostilne »Krulc«. Po igri se vrši običajna vsakoletna velika pustna veselica s plesom, šaljivo pošto itd. Vsi somišljeniki in prijatelji delavstva so vljudno vabljeni. Igra se drugi dan, v nedeljo 3. februarja, ob 3. uri pop. ponovi.

Bistrica.

Po dolgem molku se spet enkrat oglašamo iz te doline trpljenja. Da ne bomo tratili časa in papirja, bomo danes čisto na kratko orisali razmere tega kraja. Lansko leto se je tukaj ustanovila nova tovarna za izdelovanje železnine, katere lastnik je neka družba v Avstriji. Ta družba ima svetovno prvenstvo v izkoriščanju delovne sile, ki se ne da primerjati niti z usodo kitajskih kulijev.

V tem podjetju je nastavljen poslovodja, ki je v izvrševanju svojega poklica mož na mestu, zavedajoč se, da je najboljši čuvaj zlatega teleta. Njegov sistem v trpinčenju delavstva je tak, da ga ni mogoče opisati. Poslužuje se vseh sredstev, da čim bolj izkorišča in tlači delavstvo. Za vsako malenkost vrže delavca na cesto, brez vsakršne odpovedi. Gorje tistemu, ki bi zinil besedico o kakšni organizaciji. Ta mora še isto uro na cesto. Zadnjič smo imeli en slučaj, ko je nek delavec skušal izvesti volitve delavskih zaupnikov. Kakor hitro je poslovodja za to izvedel, ga je vrgel ven. Glede plače pa sploh ne maramo govoriti, ker bi marsikdo rekel, da to ni mogoče, da pretiravamo. Naj navedem še en slučaj, ki se je odigral dne 25. jan. To podjetje ima v svojem obratu po večini samo stare stroje, pri katerih je delo zelo nevarno. Pri enemu teh strojev je bil zaposlen mlad, življenja poln človek. od katerega ni zahteval nenasitni sistem samo njegove sile, temveč tudi njegove prste. Ker je stroj star, izrabljen, se večkrat sproži sam od sebe. Vsled tega je prišel ta ubogi človek ob svoje prste, za plačo od 100 Din na teden. Poslovodja mu je roko za prvo silo obvezal ter ga poslal k tričetrt ure oddaljenemu zdravniku, ne oziraje se na pot, ki je sedaj vsled velikega snega zelo slaba, brez vsakršnega spremstva. Kako je prišel do zdravnika, nam do sedaj ni znano.

Opozarjamo merodajne inštance, da posvetijo malo večjo pozornost temu podjetju, predvsem pa poslovodji, ki je kot inozemec tukaj zaposlen. Saj so tudi med Jugoslovani ljudje, ki bi bili sposobni za to mesto.

I. F.

Kar ni naravno, ni dobro.

»Slovenec« je v sobotni številki priobčil na uvodnem mestu članek svojega dunajskega dopisnika g. A. Cy., bivšega časnikarja in enega najhujših pobijalcev klerikalizma na Primorskem, pod naslovom: »Nevzdržen položaj Seiplove vlade.« Prvi odstavek tega članka se glasi:

»Iz strahu pred socijalisti je sklenil dr. Seipel za zadnje volitve v Nationalrat nenaravno zvezo s svobodomiselno vsenemško stranko ter skupno ž njo nastopil s takozvano »Einheitsliste«. Ali drago je plačal dr. Seipel to velikonemško prijaznost, kajti le na ta način je bilo mogoče, da je došlo v Nationalrat 12 vsenemcev, dočim bi bili sami na celi črti pogoreli. Poznavalci razmer so izračunali z matematiško gotovostjo, da bi na samostojni vsenemški listi bili izvoljeni največ — trije. Tako je prišlo v novi parlament 73 krščanskih socijalistov, 71 socijalistov, 12 vsenemcev in 9 landbundovcev. — Dr. Seipel je moral potem narediti zvezo z vsenemci in landbundovci, torej ves meščanski blok, da je imel večino in mogel sestaviti vlado.«

Iz strahu pred socijalisti torej . . . Cel članek je celo zanimiv. Dr. Seipel je moral mobilizirati celokupno buržuazijo, ne glede na versko prepričanje, saj ni vera glavna stvar, marveč kapital, banke in vobče kapitalistična družba, ki se pa ne deli po verah, marveč samo po premoženju in posesti.

To, da je vstvaril prelat Seipel enotno listo za volitve in pozneje sestavil vlado iz vseh meščanskih strank, da je dobil »nenaravno« večino proti enotnim socijalistom, je bilo zadnje sredstvo in ko to sredstvo ne bo več pomagalo, tedaj bo tudi dr. Seipel s svojo filozofsko ter teološko učenostjo pri kraju. Razmerje med socijalisti in ostalim meščanskim blokom je 71 : 90, tedaj znaša razlika 23. Do večine potrebujejo socijalisti tedaj 15 mandatov. Treba pa je pogledati volilni materijal. Krščanski socijalci se rekrutirajo po večini iz kmetskega, to je vaškega prebivalstva in iz manjšega mestnega dela. »Landbund« je stranka boljših kmetov, tedaj popolnoma kmetska stranka, ki se razlikuje od klerikalcev samo po tem, da hoče biti nekoliko neodvisna od farovžev in pa, ker se ji ni treba ozirati na prebivalstvo, da se ne briga za konzumenta, marveč samo za producenta. Medtem bi klerikalci radi i producenta i konzumenta, dasi je bilo sto- in tisočkrat že dokazano, da so klerikalci vedno interese malega človeka izdali na ljubo kapitalista, izigrali delavca na malega posestnika napram industrijalcu in veleposestniku.

Velenemci, kakor se sedaj nemški nacijonalisti imenujejo, pa se rekrutirajo po največ iz uradniških vrst. Res je to, kar g. A. Cy. piše, da je Seipel napravil dobroto velenemcem, ko jih je vzel na svojo listo, ker sicer ne bi bili dobili več kot morda tri mandate v celi Avstriji. Da, res je, celo neumnost je napravil, ker jih je deloma z lastno močjo spravil na konja. Zato se velenemci precej boje. Boje se na eni strani Seipla, a na drugi strani imajo strah pred svojim majhnim volilnim kadrom. Kajti znalo bi se zgoditi, da bi Seipel velenemce pustil — kar bo najbrž pri prihodnjih volitvah storil — in da bi jih ob enem tudi peščica lastnih volilcev pustila. Potem bi bilo kakih 7—9 poslanskih stolčkov in eden ministrski izgubljenih. Zato morajo ti tiči včasih kako svobodomiselno zapeti. V to jih presneto »šraufajo« socijaldemokrati, ki vsako njihovo izdajstvo obesijo na javni steber.

V minulem tednu se je tedaj moralo zgoditi, da so velenemci g. Seipla trikrat izdali, ker so z opozicijo glasovali in sicer: da se reformira zakonsko pravo, da se državni šolski zakon raztegne na Burgenland, kjer so še vedno samo konfesijonalne (verske) šole, kar je bilo sicer že dvakrat sklenjeno, toda Seipel noče izvesti sklepov in da se ne prizna akademskih naslovov, dobljenih na zasebnih zavodih, zlasti na takozvani katoliški univerzi v Salzburgu. To bi torej bilo eno, kar člankar imenuje nevzdržen položaj Seiplove vlade. Položaj pa radi tega ni prav nič nevzdržen, ker klerikalec Seipel noče poznati pravega parlamentarizma, ker noče izvajati sklepov parlamenta, ki mu niso všeč, pa tudi noče odstopiti. Toda če ima Seipel en adut v rokah, tedaj imajo socijalisti drug adut, ki je pa mnogo močnejši. Socijalisti so Seiplu iztrgali masko iz obraza in danes se mora boriti odprto za odpravo zaščite najemnikov in ravno v tem vprašanju si bo g. Seipel skrhal zobe.

Vprašanje zaščite najemnikov v Avstriji je baš najbolj izkristaliziralo boj med kapitalom in delom. Pri zadnjih volitvah so še enkrat skušali klerikalci slepariti, ko so izdali plakate z vsebino: »Mieterschutz gesichert, wählet Einheitsliste!« (Zaščita najemnikov zasigurana, volite enotno listo!) Na ta led ne bodo šli v drugič niti največji osli, ker je Seiplova večina prelomila gornje zagotovilo s tem, da je predložila parlamentu novelo stanovanjskega zakona, po kateri naj bi zaščita popolnoma odpravila in hišni posestniki bi prišli do zlatih rent.

G. Seipel pa kljub večini ne bo v tem globokem socijalnem vprašanju dosegel uspeha, saj so socijalisti že v prejšnjem parlamentu trikrat preprečili isto nakano. Socijalisti se dobro zavedajo, da imajo za seboj ne le svoje volilce, ampak vse one tisoče klerikalnih in neklerikalnih volilcev, katere bi odprava zaščite gmotno uničila. Člankar pravi: »Na tisoče je volilcev, ki bi bili vsled strahot 15. julija definitivno obrnili socijalistom hrbet, pa so se vsled nevarnosti, da jih gospodarji ne postavijo na cesto, zopet strnili okrog svojih varuhov — socijalistov. Varna streha nad glavo jim je več, nego vse deklamacije o socijalistični nevarnosti v vsem družabnem življenju.«

Gospod Gaberšek se je motil lani, ko je v »Slovencu« tendencijozno poročal, koliko da so socijalisti izgubili vsled 15. julija na članstvu in da se vse od njih odvrača. Sedaj pa piše: »Položaj socijalistov se ni prav nič poslabšal kljub usodepolnim pogreškom zlasti s 15. julijem«. Dopisnik ve in je vedel preje, da socijalisti niso zagrešili 15. julija, ampak komunisti in pa policija in da socijalisti trenutno niso ničesar izgubili. »Ja, ko ne bi bilo nesrečnega stanovanjskega vprašanja«, pravi člankar, »tedaj bi bilo za Seipla dobro.« Torej vse, kar ni naravno, se ne drži dolgo in ti trije porazi Seiplovi so začetek konca, kajti bliža se čas, ko bo zopet na Franzensringu zaplapolala rdeča zastava in avstrijsko ljudstvo se bo veselilo zmage, ki ne bo samo zmaga Avstrijcev, marveč zmaga proletarijata celega sveta.

Ali ste že krili?
svoje potrebe v tiskovinah

Dobavljamo vse tiskovine v prvovrstni izpeljavi in po najnižjih cenah za vsa društva, industrijo, trgovine, pisarne itd.

Ljudska tiskarna d. d.
Maribor, Sodna ulica št. 20

Ali ste že preizkusili
„PROJA" ječmenovo kavo?

Dobiva se jo povsod. Dobiva se jo povsod.

Nabirajte nove naročnike

I. Dalmatinska klet
MARIBOR, Mesarska ulica 5
toči ravnokar prispela pristna dalmatinska vina najboljše kvalitete: belo, črno in opolo. Pridete in poskusite ter se bodete prepričali, da tako dobra vina sploh nikjer ne dobite. Istotam dobite dnevno več vrst morskih rib, kakor tudi ribjo salato in marinado, vse po najnižji ceni. Se najvljudneje priporoča lastnik
JOSIP POVODNIK.

Pristna slivovka, drožnik, brinjevec, konjak, rum, vse vrste likerjev, sadni soki, spirituoze, vinski kis, esenc, nadalje čaj v originalnih zavitkih in odprt, dobite po nizkih cenah v trgovini glavne zaloge tvrdke **„PATRIA"** Zagreb — oranžada, limonada, konjak itd.

JAKOB PERHAVEC, MARIBOR, GOSPOSKA ULICA ŠTEV. 19
Na debelo! tovarna likerjev, desertnih vin in sirupa. **Na drobno!**

Tiska: Ljudska tiskarna d. d. v Mariboru, predstavitelj Josip Ošlak v Mariboru. — Za konzorcij izdaja in urejuje Viktor Eržen v Mariboru.